

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS KI SAVO • MAAMAR 4

ויקרא משה אל כל ישראל ויאמר אליהם אתם...

“And Moshe Called to All Israel”

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

THE CHASSIDISHE PARSHA

likuteitorah.com/likkutei-torah/ki-savo/4/

1 ויקרא משה אל כל ישראל ויאמר אליהם אתם ראיתם כו' המסות הגדולות אשר ראו עיניך כו' ולא נתן
ה' לכם לב לדעת ועינים לראות וגו'.

“And Moshe called to all Israel and said to them: You have seen,” etc.; “the great trials which your eyes saw,” etc.; “yet Havayah has not given you a heart to know and eyes to see,” etc.

והוא תמוה דמתחלה אמר אתם ראיתם כו' ואח"כ אמר ולא נתן כו' ועינים לראות וכו'.

This is puzzling, for at first he said, “You have seen,” etc., and afterwards he said, “yet [Havayah] has not given,” etc., “and eyes to see,” etc.

ולהבין זה הנה כתיב ויטע אשל בכאר שבע ויקרא שם בשם ה' אל עולם (נזכר ברכות וירא ס"פ נ"ד
ויגש פצ"ד זח"א [זוהר חלק א] ק"כ ב' ח"ג [חלק ג'] כ"כ ב' נ"ב ב').

To understand this: it is written, “And he planted an eshel in Beer Sheva, and he called there in the name of Havayah, Kel Olam” (mentioned in [Midrash] Rabbah, Vayera, end of chapter 54, Vayigash, chapter 94; Zohar, Part I, 102b; Part III, 22b, 52b).

דהנה כתיב רם על כל כו' מי לא יראך וגו' (ירמיה ס"י יו"ד) דגם עובדי כוכבים קרו ליה אלקא דאלקיא
כמ"ש ממזרח שמש עד מבואו גדול שמי וגו'.

For it is written, “High above all,” etc., “Who would not fear You,” etc. (Jeremiah, chapter 10): for even the worshippers of the stars call Him “the G-d of gods,” as it is written, “From the rising of the sun to its setting My Name is great,” etc.

אך הם בבחינת פירוד להיות בחינת יש ודבר בפני עצמו ואברהם הנה היה עומד וצוה בשם ה' אל
עולם.

But they are at the level of separateness, being at the level of an entity (yesh) and a thing by itself; whereas Avraham would stand and cry out in the name of Havayah, Kel Olam.

פ"י שהשם הו"י הוא אל עולם כולא חד ולא אל העולם שהעולם הוא יש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] והוא
המחיה אותם אינו כן

That is, the Name Havayah is Kel Olam, [G-d and world] all one, and not Kel HaOlam, [the G-d] of the world, [meaning] that the world is an entity and a thing by itself and He is the One who gives them life. It is not so;

אלא כמו ששמו של אדם אינו מעצמיות האדם אלא שהחיות שלו מלובש באותיות שמו שהרי אנו רואים שכשקורין אותו בשמו הוא מתעורר

rather, just as a person's name is not of the person's essence, but his life-force is encloded in the letters of his name, for we see that when he is called by his name he is roused,

כמו כן שם הוי"ו ב"ה הוא מתלבש תוך כ"ע [כל עלמין] והם רק לבושים וטפלים אליו ית' וכולא חד ממש.

so too the Name Havayah, blessed be He, is encloded within all worlds, and they are only garments, and secondary to Him, may He be blessed; and all is truly one.

2 וזהו אל עולם כמ"ש ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד יהי"ה ב' פעמים י"ה שלא יהיה בבחינת וי"ה

And this is [the meaning of] Kel Olam, as it is written, "On that day Havayah will be One and His Name One": yihyeh ["will be"] is twice yud-hei, so that it will not be at the level of vav-hei,

כי הוא"ו הוא בחינת המשכה שיוכל להשתלשל למטה עד שיוכל להיות יש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] אלא שיהיה הכל בחינת י"ה למטה

for the vav is the aspect of drawing down, [by which] it can descend step by step below until it can be an entity and a thing by itself; rather, all will be at the level of yud-hei below

כמו למעלה ועיין בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] בזכריה על פסוק זה ומ"ש מזה בביאור ע"פ והיה מספר בני ישראל ומ"ש סדי"ה ששים המה מלכות גבי תמתי

as above. And see the Likkutei Torah of the Arizal on Zechariah, on this verse, and what is written about this in the explanation on the verse "And the number of the children of Israel shall be," and what is written at the end of the discourse beginning "Sixty are the queens," regarding "my perfect one."

אך הנה כתיב ונרגן מפריד אלוף (במשלי ס"י י"ו כ"ח) ועיין זח"ג [זהר חלק ג] (י"ו א') וברכות בראשית רפ"כ

But it is written, "And a grumbler separates the Chief" (in Proverbs, chapter 16, [verse] 28); and see the Zohar, Part III (16a), and [Midrash] Rabbah on Bereishis, beginning of chapter 20.

לתאוה יבקש נפרד שכשאדם משים רצונותיו בתענוגי העולם או בנצחונות ומדות רעות ח"ו [חס ושלום] הוא בחינת נפרד שלא יוכל להיות בבחי' ה' אחד ושמו אחד הנ"ל.

"The one who is separate seeks desire": when a person sets his desires on the delights of the world, or on victories and bad traits, G-d forbid, he is at the level of "separate," so that he cannot be at the level of "Havayah is One and His Name One" mentioned above.

3 והנה כתיב יאר פניו אתנו סלה. פ"י בחי' הארת פנים הוא כמשל אדם הנותן לאוהבו האמיתי איזה דבר

Now, it is written, "May He cause His face to shine with us, Selah." The meaning: the level of the shining of the face is like the analogy of a person who gives his true friend something:

הוא נותן בעין יפה ורצון הטוב וצהבו פניו מרוב אורה ושמחה. משא"כ לשונאו נותן כמאן דשדי בתר כתפוי בע"כ [בעל כרחך].

he gives with a generous eye and good will, and his face beams from the abundance of light and joy. Whereas to his enemy he gives like one who throws [something] behind his shoulders, against his will.

4 וזהו יאר ה' פניו אליך שישפיע החיות מבחינת הארת פנים הנ"ל משא"כ גבי כו'.

And this is [the meaning of] "May Havayah cause His face to shine upon you": that He will bestow the life-force from the level of the shining of the face mentioned above, which is not so with regard to, etc.

אך הארת פנים הנ"ל הוא אתנו דוקא פ"י כשאנחנו ג"כ בבחי' הארת פנים כמ"ש כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם כו'.

But the shining of the face mentioned above is "with us" specifically; that is, when we too are at the level of the shining of the face, as it is written, "As in water, face [answers] to face, so is the heart of man to man," etc.

פ"י האדם התחתון הוא כנ"י [כנסת ישראל] כמ"ש ואתנה צאני צאן מרעייתי אדם אתם. אתם קרוים אדם כו' לאדם פ"י לאדם העליון שעל דמות הכסא כו'.

That is, the lower "man" is the Community of Israel (Knesses Yisrael), as it is written, "And you, My flock, the flock of My pasture, are man"; "You are called adam (man)," etc. "To man" means to the Supernal Man who is upon the likeness of the Throne, etc.

5 ובחי' הארת פנים אצל ישראל הוא כמ"ש ישמח ישראל בעושיו כמו שהוא ית' שש ושמח בנו כמ"ש ומשמחתך ששמחת בו קראת כו'.

The level of the shining of the face on the part of Israel is as it is written, "Let Israel rejoice in its Maker," just as He, may He be blessed, is glad and rejoices in us, as it is said, "and out of Your joy with which You rejoiced in him, You called," etc.

והיא חדות ה' מגדולתו שאין חקר. כמשל האדם שצהבו פניו מרוב אורה ושמחה כשרואה את אוהב ו האמיתי בבחי' הארת פנים הנ"ל ושוכח לגמרי על צערו ויגונו שיש לו מחמת השמחה ותענוג מראות פני אוהבו.

And this is joy in G-d, at His greatness, which is unfathomable. As in the analogy of a person whose face beams from the abundance of light and joy when he sees his true friend at the level of the shining of the face mentioned above, and he completely forgets the pain and grief that he has, because of the joy and delight of seeing his friend's face.

כך כשיזכור האדם על ה' שהוא אוהבו האמיתי בבחינת הארת פנים הנ"ל ויתבונן בגדולתו אשר ממלא כ"ע [כל עלמין] וסובב כ"ע [כל עלמין] וכולא קמיה כלא חשיב

So too, when a person remembers G-d, that He is his true Friend at the level of the shining of the face mentioned above, and contemplates His greatness, that He fills all worlds (memalei kol almin) and encompasses all worlds (sovev kol almin), and all before Him is considered as nothing,

ישכח ע"ע לגמרי אפילו יש לו צער ממילי דעלמא כו' וישכח הצער מפני השמחה בה' כו'.

he will forget himself completely, even if he has pain from worldly matters, etc.; and he will forget the pain because of the joy in G-d, etc.

כמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ לבטל כל חפץ ותשוקה זולת התשוקה בה' אחד.

As it is written, "Whom have I in heaven? And with You I desire nothing on earth": to nullify every desire and longing other than the longing for the One G-d.

6 והנה זמן התעוררות הארת פנים הנ"ל הוא ברי"ה [בראש השנה] יושב על כסא רחמים ואז כתיב שמאלו

תחת לראשי התחלת התקרבות עד שביוה"כ [שביום הכפורים] ושמחת תורה הוא וימינו תחבקני כו'

Now, the time of the arousal of the shining of the face mentioned above is on Rosh HaShanah, [when He] sits on the throne of mercy; and then it is written, "His left hand is under my head," the beginning of drawing near, until on Yom Kippur and Simchas Torah it is "and His right hand embraces me," etc.

ובעשי"ת [ובעשרת ימי תשובה] צריך האדם להתבושש מפני ה' אשר הוא יתברך מקרב אותנו בבחי' הארת פנים הנ"ל ואנחנו בתכלית הריחוק ממנו מפני

And in the Ten Days of Teshuvah a person must feel ashamed before G-d, for He, may He be blessed, draws us near at the level of the shining of the face mentioned above, while we are utterly far from Him because of

עונות המבדילין כמ"ש בושתי ונכלמתי להרים אלהי פני אליך וכמ"ש בזהר ס"פ בחקתי ע"פ ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתי ולא געלתי לכולתם.

the sins that separate, as it is written, "I am ashamed and humiliated to lift up, my G-d, my face to You"; and as is written in the Zohar at the end of Parshas Bechukosai, on the verse "And yet even this, when they are in the land of their enemies, I will not despise them nor abhor them to destroy them (lechalosam)."

לכלתם כתיב למשל ככלה שהיא בשוקא דבורסקי ומחמת עוצם אהבתו אליה דמי ליה כשוקא דרוכלין בריחין טבין

It is written lechalasam: as in the analogy of a bride (kallah) who is in the tanners' market, and because of the intensity of his love for her it seems to him like the perfumers' market, with fine fragrances;

וזהו שאנו מבקשים מחל לנו שלא יריח ריח הרע שבבורסקי דהיינו ע"י שיזרוק עלינו מים טהורים להרחיץ את הריח הרע שבבורסקי וכו'.

and this is what we ask, "Pardon us": that He not smell the bad odor of the tannery, that is, by His sprinkling pure water upon us to wash away the bad odor of the tannery, etc.

7 וענין מים טהורים הם י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] י"ג נהרי דאפרסמונא דכיא והם נמשכים ממקום הנקרא טמירא דכל טמירין רעוא דכל רעוין פ"י למשל מקור המעין שאינו נראה ונגלה רק נהרות הנמשכות ממנו הם הנראים.

The matter of "pure water": they are the Thirteen Attributes of Mercy, the thirteen rivers of pure balsam; and they are drawn from the place called "the Most Hidden of all hidden," "the Will of all wills." That is, as an analogy: the source of a spring, which is not seen or revealed; only the rivers drawn from it are what is seen.

כך הוא ית' נקרא טמירא דכל טמירין שהי"ג מדות הרחמים הם נמשכים ממנו. ולכן נקרא יושב על כסא רחמים שהוא רעוא דכל רעוין.

So He, may He be blessed, is called "the Most Hidden of all hidden," for the Thirteen Attributes of Mercy are drawn from Him. And therefore He is called "Who sits on the throne of mercy," for He is "the Will of all wills."

8 והנה בחיי זו רעוא דכל רעוין ישנו אצל כל או"א [אחד ואחד] מישראל והוא בחיי נקודת הלב שלמעלה מן הדעת והיא נקראת יחידה.

Now, this level, "the Will of all wills," is present in each and every one of Israel: it is the level of the point of the heart that is above Daas (knowledge), and it is called yechidah.

וזהו שכתוב מיד כלב יחידתי להוציא בחיי חפצו ורצונו מעניני זה העול' ולדבק בדביקה וחשיקה רצון של כל הרצונות לה' אחד לבדו.

And this is what is written, "from the hand of the dog, my only one (yechidasi)": to take the level of his desire and will out of the matters of this world, and to attach, with cleaving and ardent longing, the will of all wills to the One G-d alone.

9 ובשופר הוא מעורר בחיי זו שהיתה בבחי' שינה שישנו אצל כל אחד ואחד מישראל. וע"י בחיי זו נמשך בכל יום מעשיית [מעשרת ימי תשובה] בחיי י"ג מדות הרחמים

And with the shofar one arouses this level, which had been in a state of sleep, which is present in each and every one of Israel. And through this level, on each day of the Ten Days of Teshuvah, the level of the Thirteen Attributes of Mercy is drawn down,

שהם נהרות הנ"ל שנמשכים ממקורם הנ"ל וד"ל [ודי למבין] ונקראים מים טהורים שמרחיצים את הריח הרע וכ"י שופר מאריך אריכא דאנפין דרך כלל ובדרך פרט בכל יום מעשיית [מעשרת ימי תשובה] חוזר פנים בפנים אחד מן י"ס [י ספירות] שבאדם שהם חב"ד [חכמה בינה ודעת] ומדותיו.

which are the rivers mentioned above, drawn from their source mentioned above, and this suffices for one who understands; and they are called "pure water," which wash away the bad odor, etc. The shofar lengthens (maarich) Arich Anpin (the Long Countenance) in a general way; and in a particular way, on each day of the Ten Days of Teshuvah, one of the ten Sefiros that are in man, which are Chochmah, Binah and Daas and his emotive attributes (middos), returns face to face.

10 והנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב אלו עשרה ימים שבין ר"ה [ראש השנה] ליוהכ"פ [ליום הכפורים].

Now, our Sages, of blessed memory, said: "Seek Havayah when He may be found, call upon Him when He is near": these are the ten days between Rosh HaShanah and Yom Kippur.

פ"י בהיותו קרוב כשהוא בבחי' הארת פנים הנ"ל אתערותא דלעילא שמאלו תחת לראשי כנ"ל ואז בנקל יכול להיות אתערותא דלתתא כמ"ש כאן ליחיד פ"י בחי' יחידה הנ"ל.

"When He is near" means when He is at the level of the shining of the face mentioned above, an arousal from above, "His left hand is under my head," as mentioned above; and then an arousal from below can easily come about, as it is said, "here, for the individual," meaning the level of yechidah mentioned above.

והנה בזמן ההוא מקבלים כל ניצוצות מישראל בחי' דחילו ורחימו מלמעלה (עזח"ג [עיין זהר חלק ג'] רי"ד ב') והוא בחי' דחילו ורחימו עליונים מאד שאי אפשר להשיג ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא].

Now, at that time all the sparks of Israel receive the level of awe and love (dechilu urechimu) from above (see the Zohar, Part III, 214b); and it is the level of a very lofty awe and love, which cannot be attained through an arousal from below.

וכמ"ש לב טהור ברא לי אלקים בחי' בר לבב לא יוכל להיות אצל בחי' נברא מצד עצמו באתערותא דילי' [דיליה] כ"א מתנה שנותנים לו מלמעלה בעת בחי' הארת פנים הנ"ל

And as it is written, "Create for me a pure heart, O G-d": the level of "pure of heart" (bar levav) cannot come to be in one at the level of a created being, of himself, through his own arousal, but only [as] a gift that is given to him from above, at the time of the level of the shining of the face mentioned above

(ועמ"ש בד"ה כי תצא בפ"י יהבין ל"י ברתא דמלכא וסד"ה וידעת היום בענין והנורא) וצריך הכנה לזה ע"י עינוים וסיגופים.

(and see what is written in the discourse beginning "When you go out," in the explanation of "They give him the King's daughter," and at the end of the discourse beginning "Know this day," on the matter of "and the Awesome"); and this requires preparation, through afflictions and self-mortifications.

ולכן בעשרת ימי תשובה מתענים ולא משלימין שאין חשוב תענית אלא עינוי שלא יהיה בנפש שביעה וכרס מלאה שלא יוכל לקבל בחי' לב טהור כשאוכל לשובע וכרס מלאה כו'.

Therefore, during the Ten Days of Teshuvah people fast but do not complete [the fast], for what matters is not the fast but the affliction: so that one will not be with a sated soul and a full belly, for one cannot receive the level of a pure heart when he eats to satiety, with a full belly, etc.

11 וזהו שאמר אתם כו'. פ"י שעד הנה הייתם אתם הרואים כו' עא"י [על ידי] עתערוותא דלתתא אבל ולא נתן ה' כו'.

And this is what he said, "You," etc. That is, until now it was you who saw, etc., through the arousal from below; but "yet Havayah has not given," etc.

פ"י בחינת לב טהור שנותנים מלמעלה שלא יכול נברא להשיג על ידי אתערוותא דיליה. וזה היה ענין המן דכתיב ויענך וירעיבך כו' שע"י המן

That is, the level of a pure heart, which is given from above, which a created being cannot attain through his own arousal. And this was the matter of the manna, as it is written, "And He afflicted you and let you hunger," etc.: that through the manna

ועל ידי עינויים וסיגופים זכו למעלה עליונה יותר לקבל בחי' לב טהור (ועמ"ש בפרשה עקב ע"פ ויאכילך את המן כו') וכן הוא הענין בעשרת ימי תשובה. ולכן קורים פרשה זו קודם ר"ה [ראש השנה]:

and through afflictions and self-mortifications they merited a higher level, to receive the level of a pure heart (and see what is written in Parshas Eikev on the verse "And He fed you the manna," etc.); and so it is in the Ten Days of Teshuvah. And therefore this portion is read before Rosh HaShanah.

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Copy, print and share it freely, crediting Kehot Publication Society and likuteitorah.com; it may not be sold. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From likuteitorah.com/likkutei-torah/ki-savo/4/

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok